

Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit in Österreich.
 Č. 1.—7. Zum Entwurfe eines Privatbeamten-Versicherungsgesetzes. Č. 4. Jüngste Gewerbenovelle, Abänderung des § 59. Gewerbeordnung. Č. 5. Selbständige Handelsagenten und ausländische Handlungsreisende. Č. 6. Handel im Umherziehen im Gegensatze zum Hausirhandel. Č. 9.—10. Steiner, Ein Wort zur neuesten oberstgerichtlichen Entscheidung in der Frage, ob es rechtlich zulässig erscheine die bei Differenzgeschäften gegebene Deckung zurückzufordern. Č. 10. Die Bewegung im Gebiete des Kinderschutzes und der Waisenpflege. Č. 11—12. Mauczka, Zum Entwurfe eines Gesetzes betreffend den Schutz gegen unlauteren Wettbewerb. Č. 13. Deutsche Beschwerden über das holographe Testament. Č. 9.—19. Bežek, Bemerkungen über das sogenannte Notariatszwangsgesetz und den Einfluss der neuen Civilprocessordnung auf dasselbe. Č. 14.—17. Das deutsche Erbbaurecht und seine Notwendigkeit für unsere Weinbauländer. Č. 15. Randa, Ist die Geltung des Gesetzes vom 25. Juli 1871 Z. 76. RGBl. durch die neuen Civilprocessgesetze eingeschränkt worden? Č. 17.—19. Neumann-Ettenreich, Eine Antinomie im bürgerlichen Gesetzbuche (§ 774. und Schlusssatz des § 808). Č. 19.—22. Klossowski, Das eheliche Güterrecht des deutschen bürgerlichen Gesetzbuches. Č. 21. Janisch, Die Einführung des Gemeinde-Waisenrates im Gerichtsbezirke Friedland zur Pflege wirksamen Kinderschutzes, dessen Wirken und die Gründung eines Vereines Kinderschutz für den Friedländer Gerichtsbezirk. Č. 24.—25. Streitfragen über das Vorkaufsrecht. Č. 26.—28. Offenhuber, Über die grundbücherlichen Einlagen. Č. 31.—34. Zur Hypotekarreform in Belgien. Č. 31. Rabenalt, Über grundbücherliche Eintragungen und ihr Verhältnis zum Grundbuchsrecht. Č. 32. M. L., Vorkauf nach Reichsrecht. Č. 33.—46. Offenhuber, Vorschläge zur Verfassung eines Entwurfes einer allgemeinen Grundbuchsordnung. Č. 35. Pitter, Der Übergabsvertrag. Č. 39. Die Durchführungsverordnung zur Gewerbenovelle. Č. 47.—48. Oberneck, Zur Frage der notariellen Aufassung im deutschen Reiche ohne örtliche Beschränkung. Č. 51. Roztočil, Der Beweis der Hingabe eines Heiratsgutes ist ausschliesslich nur durch einen Notariatsakt herstellbar. Č. 52. Dr. Ofners Gesetzentwurf betreffend die Erreichung der Volljährigkeit und einige Rechtsverhältnisse der Minderjährigen. Gasz, Die volkswirtschaftliche Bedeutung des Erbbaurechtes. K.

Právo trestní.

Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft svazek XXII., seš. 1.—6.

Ve článku »Humor im Würzburger Recht« pojednává docent Dr. Knapč poutavým způsobem o právních předpisech a obyčejích starého práva würzburgského. Práce, založená na bedlivém studiu pramenů, ukazuje ku mnohým stinným stránkám tehdejších právních poměrů. Pozornosti přívrženců trestu smrti a zastrášující jeho povahy zasluhuje líčení soudů hrdelních a poprav. Den soudu a výkonu trestu hrdelního byl slavností okolí, dnem

veselí a pitek; spravedlnost tu ovšem často velice trpěla, když soudcové, popravčí ano i assistující kněží tak zpiti byli, že nebylo jim lze úřadu svému zadost učiniti. Předpisy, jimiž tyto zlořády odstraněny býti měly, byly většinou bezúčinný, poněvadž lid příliš lpěl na svých »zábavách a slavnostech«.

Časovou otázkou, nevhodností dnešních ustanovení zákonných o trestání nepatrných přestupků, zabývá se státní zástupce *Rosenberg* v pojednání svém »Beiträge zur Bestrafung der Übertretungen«. Nápravu dle jeho názoru lze zjednatí toliko tehdy, když osoby mladistvé, jakož i ty, jež kulposně přestupku se dopustily, při prvním přestupku podmíněčně budou odsuzovány, a příkaz stíhati ex officio na vážnější přestupky se omezí.

O významu lítosti na přičítání činů trestných pojednává Dr. *Liepmann* (»Die Reue vom kriminalistischen Standpunkt«). Lítost je reflexem společenského a státního přičítání a má proto zvláštní význam pro poznávání zásad, jež nutno tu uplatniti; přes to však nelze při vyměřování trestu všeobecný význam jí přisuzovati, neboť jen částečně odpovídá větší neb menší lítosti i větší neb menší vina. Kdyby však i opak pravdou byl, nebylo by lze reakci státní dle velikosti lítosti pachatelovy měřiti, neboť nejen subjektivní, nýbrž i objektivní hledisko (cena poškozeného statku právního) je tu rozhodným.

Zákonodárstvím francouzským vztahujícím se k ochraně osob nezletilých zabývají se dva články Dr. *Curtia* »Artikel 4 und 5 des französischen Gesetzes vom 19. April 1898 »sur la répression des violences, voies de fait, actes de cruauté et attentats commis envers les enfants« — »Le patronage familial«. S organizací berlínské kriminální policie seznamuje nás Dr. *Lindenau* v pojednání »Kriminal-Polizei und Kriminologie«. Dnes akutní otázce soubojové věnuje pozornost *Bartolomäus* ve článku »Über Zweikampf und Beleidigung«. Spisovatel správně poukazuje k tomu, že přední podmínkou úspěchu hnutí protisoubojového je stanovení přísnějších trestů za spáchané urážky, jakož i oficielní stíhání těžších urážek. Zájmyúčastněných osob bylo by ovšem nutno chrániti vyloučením veřejnosti řízení trestního k návrhu i jedné toliko strany.

Velice poučnou pro právníka je práce docenta filosofické fakulty university Vratislavské Dr. *Sterna* »Zur Psychologie der Aussage«. Táž spočívá na řadě pokusů v oboru experimentální psychologie a je přesvědčivým dokladem správnosti vývodů Grossových o nespolehlivosti výpovědí svědeckých i při osobách naprosto věrohodných a duševně zdravých. Přáli bychom si upřímně, aby alespoň některé z navržených Sternem pokusů prakticky našimi provedeny byly. Výsledek byl by zajisté velice zajímavý a přesvědčující. (Srov. náš referát o práci Schrenck-Notzingově ve Sborníku I. str. 278.)

Zmínky zasluhuje též anonymní článek »Ein Arbeiter Philosoph«. Spisovatel, svědomitý a odborně vzdělaný soudce vyšetřující, podává tu pečlivě propracovanou studii z psychologie politického zločinu. — O přísežném slyšení obžalovaného jako svědka v řízení trestním, jež zavedeno bylo v Anglii zákonem »Criminal evidence act, 1898« uvažuje Dr. *Rathenau* (»Die eidliche

Vernehmung des Angeklagten als Zeugen nach englischem Recht«. Spisovatel pronáší právem mnohé pochybnosti o správnosti této instituce, dovolává se též výroku Glaserova, že slyšení žalovaného jako svědka v řízení trestním je nejhorší myslitelnou formou přísahy očistné, před níž i nejpřísnější inkvisici přednost přísluší. Správně poukazuje Dr. Rathenau též k tomu, že marně se snažíme naléztí nějaký přesvědčivý důvod pro zavedení této nebezpečné instituce; důvody přívrženci citovaného zákona uvedené neodpovídají nikterak skutečným poměrům.

Cenným příspěvkem ke studiu kriminální sociologie je důkladná práce *Princingova* »*Sociale Faktoren der Kriminalität*«. Pojednání vztahuje se k těmto faktorům: manželství, život venkovský a městský, život velkoměstský, povolání. Vývody opírají se o pečlivě sestavená data statistická. Přípravné práce k revisi justičních zákonů ruských jsou předmětem pojednání *Stielmannova*: »*Aus den Arbeiten der russischen Kommission zur Revision der Justizgesetze vom 20. November 1864.*« Komise, jež před šesti léty úkolem tímto byla pověřena, ukončila již svoji práci; výsledek konečný však neuspokojil, neboť vše zůstalo při starém. Toliko pokud jde o reformu řízení trestního, lze o jakémsi zdaru mluvíti; tak tomu je zejména při revisi § 760. řízení trestního, jenž o způsobu kladení otázek porotcům jedná. Zde odstraněno ono nepraktické a nebezpečné dělení pojmů právníckých od neprávníckých.

Konečně nutno uvéstí obšírnou práci *Ortloffovu*: »*Entschädigung für eine zu Unrecht erlittene Untersuchungshaft*«, jež důkladnou bude pomůckou těm, kteří stejnojmennou prací sjezdovou se budou zabývati.

Z dalších prací uvádíme:

Dr. *Siberschmied*: Zu § 2. Abs. 2. des St. G. B. — Dr. *Kallina*: Die Versammlung des Vereins der deutschen Strafanstaltsbeamten in Nürnberg. — Dr. *A. Brunner*: Die Rechtssprechung des kk. ober. Gerichts- als Kassationshofes in Wien. — Dr. *Jacobi*: Über Strafgesetze mit multiplikativ gebildeter Strafgrenze. — Dr. *Herr*: Die Streitfrage über die Vollendung des Delikts bei der Kuppelei. — Dr. *Höpfner*: Zur Lehre von der mittelbaren Täterschaft. — Dr. *Lehmann*: Zur Lehre von dem autonomen Strafrecht öffentlich-rechtlicher Verbände. — *Arndt*: Über einige staatsrechtliche Fragen des Strafprozesses. — *Hagerup*: Bernhard Getz. — *Dieck*: Die preussischen disciplinargesetzlichen Bestimmungen über Amtsverlust als Folge einer gerichtlichen Verurtheilung. — Dr. *Heinze*: Zwangserziehung nach Reichs- und Landesrecht. — *Mumm*: Strafprozessuale Fragen. — *Bartolomäus*: Die Militärstrafgerichtsordnung vom 1. December 1898.

Archiv für Kriminal-Anthropologie und Kriminalistik, svazek VII, seš. 1.—4.

Otázkou falšování a cenění starožitností, předem starožitných zbraní, zabývá se zkušený odborník Dr. *sv. pán Potier* (Ein Besuch in der Werkstätte eines Fälschers alter Waffen). Státní zástupce *A. Amschl* ve článku »*Problematische Staturen*« zaznamenává pro kriminalistu poučnou historii tělesně i duševně chorého neuropata. Důležitému a časo-

vému problému, zřízení asylů pro pijáky, věnováno je pojednání Dr. *M. Polzaka*: »Criminal oder Irrenhaus? Ein Beitrag zur Frage der Trinkerasylo«. Potřeba těchto ústavů přesvědčivě tu doložena na praktickém příkladě. — Staří pijáci pohybují se stále v pověstném již kruhu: od policie k soudu, od soudu do vězení, z vězení do ústavu pro choromyslné; avšak ani vězení ani ústav pro choromyslné nejsou tu vhodnými prostředky k nápravě neb ochraně. Krátký trest nenapraví, opatření pak v ústavě děje se jen na škodu ostatních opatrovanců, proto také i odtud pijáci předčasně se propouštějí, by dále ohrožovali život řádných, bezbranných občanů.

S temnými stránkami praxe lékařské seznamuje nás článek stát. zástupce *Siefert*a: »Fahrlässige Tötung der Gebärenden durch den Geburtshelfer«. Spisovatel uvádí tu praktické případy zaviněného usmrcení rodičky lékařem ji ošetřujícím. — Stále se vracející otázce o základě práva trestního v subjektivním smyslu věnována jí práce *Otty Grossa*: »Zur Frage der socialen Hemmungsvorstellungen«. Auktor dospívá k důsledkům deterministickým; účelem trestu není odplata, nýbrž ochrana, základem není vina pachatelova, nýbrž nebezpečí sociální.

Známý psychiatr *Schrenck-Notzing* uvádí opětný případ deliktu proti mravopoctnosti spáchaný na osobě hypnotisované. (»Der Fall Mainone«.) Poučným i pro našeho soudce je pojednání charkovského rady vrch. soudu zem. *Loewenstimma*: »Eid und Zeugnisspflicht nach den Ansichten des Volkes«. Spisovatel předem pojednává o lidových názorech na přísahu a svědectví v civilisace vzdálených krajích kavkazských, leč i našim poměrům věnována pozornost. Z uvedených příkladů je patrna souvislost dnešních přísah lidových s dřívějšími ordály, jakož i těsný styk víry s pověrou vůbec. Pokyny, jež spisovatel správě soudní udílí, pokládáme celkem za správné; má-li již přísaha v řízení soudním býti zachována, nutno zajisté jak nejvíce se přiblížiti názorům lidovým, založeným na starých tradicích jednotlivých národů.

Moderními ústavy detektivními zabývá se Dr. *Weingarten* (»Detektivinstitute«.) Ústavy ty zabývají se předem těmito úkoly: 1. kontrolou počestnosti a věrnosti osob zaměstnaných, 2. ochranou obchodů před krádežemi a zpronevěrami, 3. pátráním po původcích pomluv a anonymních dopisů, 4. pozorováním a střežením manželů, 5. pátráním po zmizelých neb ukrývaných osobách, 6. opatřováním zpráv o majetku, povolání, charakteru, způsobu života jistých osob, zejména svědků, na jejichž hodnověrnosti záleží, 7. opatřováním polehčujícího materiálu v trestních sporech. — Ač nelze upříti, že ve všech těchto směrech ústavy detektivní mnoho dobrého vykonaly, bylo by si přece většího dohledu se strany veřejných orgánů přáti, neboť neméně důležitými a výnosnými jsou také tyto úkoly: 1. provokace k cizoložství, 2. návodcovství při křivé přísaze, 3. snižování hodnověrnosti svědků, 4. nabádání k činům trestným, 5. vydírání a zpronevěra. Koncese měla by se udíletí jen řádným a osvědčeným osobám.

Ve stati »Wohin gelangen wir nach Lombroso?« podává *Bruno Stern* stručnou úvahu učení Lombrosova. Spisovatel vytýká nedostatky učení

tomuto, aniž by způsobem dnes obvyklým, zásluhy jeho prohlížel. Cenné, byť i nikterak nové, pokyny obsahuje práce *Lohsingova*: »Vom Alibi-Beweis.« Za větší spisovatelskou činnost praktických kriminalistů přimlouvá se auditor Dr. *Lelewer*. (»Über den Nutzen schriftstellerischer Bethätigung activer Kriminalisten.«)

Na bohatých zkušenostech založena je práce Dr. *Kowalského*: »Über den Nutzen des Studiums der gerichtlichen Medicin für den Juristen und über die Nothwendigkeit der Anstellung von beamteten Ärzten bei Landes- und Kreisgerichten.« Spisovatel poukazuje právem k tomu, jak nespolehlivými jsou často znalecké posudky praktických lékařů, jak nepatrné bývají odborné znalosti jejich, pokud jde o skutečnosti v řízení trestním nejdůležitější. Osud, často i život, nevinného dán je v ruce lékaře nedostatečně kvalifikovaného. Nutná náprava by se alespoň částečně zjedнала, kdyby úřad soudního znalce byl podmíněn fysi-kátem, úplnou však nápravu bylo by lze zjednatí toliko zřízením stálých lékařů-úředníků při soudech sborových, kteří by ovšem lépe než dnes za těžké služby své musili býti placeni. S vývody spisovatelovými nelze než souhlasiti.

Velice zajímavý příklad po stránce psychologické zaznamenává státní zástupce Dr. *Nemanitsch*: »Ein Kannibale«. Otec zavraždil svoji dvanáctiletou dceru; když týž spaluje mrtvolu její v domácím ohništi, tu pohledem na pekoucí se maso sveden je, jsa hladov, ke kannibalství. (Případ z r. 1900. Štýrsko.)

Sporné názory dvou vynikajících kriminalistů *Stoosse* a *H. Grosse* o praktickém případě v roč VI. Archivu (str. 272—296) státním zástupcem *Nemanitschem* sděleném obsahují stejnojmenné články, *Stoossův* a *Grossův*. Poslední obhajuje přesvědčivě proti theoretickým námitkám *Stoossovým* základní poznatky svého učení.

Za odstranění trestu smrti při anarchitech přimlouvá se prof. *H. Gross* ve článku: »Todesstrafe und Anarchisten«. Stát nemá napomáhati anarchistům k dosažení jejich cílů. Vývody *Grossovy* postrádají potřebné objektivnosti a tím i přesvědčivosti.

Další články: *v. Kahle*: Topografische Aufnahmen mit einfachen Hilfsmitteln. — *Kornfeld*: Irrthum und Irrsinn. — *Bauer*: Bestimmung der Abgangsrichtung eines Gewehrgeschosses. — *H. Gross*: Zur Frage des reflectoiden Handelns.

Pk.

Dvě zajímavé publikace vyšly poslední dobou ve sbírce »Lidových rozprav lékařských« pořádané docentem Dr. *Haškovcem*: Dr. *Ladislava Jeništy* »Vliv chudoby na zmrzačení dětí« a Dr. *Ladislava Haškovce* »Snahy veřejného zdravotnictví v otázce smlouvy manželské.« Obě zabývají se důležitým problemem degenerace potomstva a hledají prostředky, jimiž alespoň částečně bylo by lze jí odpomoci. Obě, nepatrné objemem, bohaty jsou svým obsahem a zasluhují náležitého rozšíření. Zejména práce Dr. *Jeništy* neměla by scházeti v žádné knihovně.

Vliv chudoby na zmrzačení dětí! Jeden z problémů sociálních, jichž nelze již více ignorovati. Spisovatel střízlivým způsobem, formou pro popu-